

Vůně cesty

Portugal camino

Krok za krokem, každý den, ať slunce svítí nebo déšť něžně lechtá tvář, odněkud někam, mezi vinicemi, eukalyptovým lesem či průmyslovou zónou měst. Tolik vůní.

Rozhodnutí, nadšení a nasazení. Proč opět do Santiaga? Protože není důležitý cíl, ale cesta. A svatojakubská cesta do Santiaga de Compostely ke katedrále, kde jsou uleženy ostatky Svatého Jakuba Staršího, apoštola, v sobě nese úžasnou sounáležitost všech, kteří po ní kráčí, současně cítím ochranu, kterou poskytuje svým zázemím pro poutníky, má své kouzlo, energii, a pro každého svůj význam. Vždy něco přinese. Od roku 1993 je zapsaná do seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. A proč vlastně pout? A právě teď? Je to způsob, jakým relaxuji, jen jít. Ubytování je po cestě k dispozici formou albergue – ubytoven pro poutníky, stačí jen sledovat žluté šipky či mušle. Přelom dubna a května je vhodná doba, nejen že je vegetace v plném rozkvětu, není příliš horko ani zima, má duše křičí o klid a odpočinek a já ji chci poslouchat, cítit sama sebe.

Než dojdete k první žluté šipce, abyste mohli započít své putování a zdravít se vzájemně „Bueno camino“ – „šťastnou cestu“, tak je třeba učinit určité praktické úkony. Camino – cesta začíná první myšlenkou, pak se rodí, tvaruje, až vykvetе v reálnou podobu.

Toto camino mi v počátku přinášelo stále otázky. Tak tedy – odkud – kam – s kým nebo sama? Tentokrát mám méně času, než když jsem putovala do Santiaga posledně. Proto volím Camino Portugués, přibližně 240 km. Pobřežím nebo vnitrozemím? Lákavá je pobřežní varianta. Půjdu sama nebo zvolím spolupoutníka? Manžel měl jasno a já věděla, že soustředění tajči je priorita, takže svého prvního a nejuvěrnějšího adepta jsem musela vyloučit. V kavárně se ptám kamarádky, se kterou sdílíme jednoho společného autora našich oblíbených knih Eckharta Tolleho, zda se mnou půjde. Snad jen vteřina nás dělila od její odpovědi. Jak úžasně a jasně rozhodnutí! A tak jsem věděla, že tentokrát nepůjdu sama, ale bude to i cesta o přátelství, toleranci, sdílení. Hanka nepotřebuje stále držet dialog, což je pro mě na cestu také podstatné. Bylo hezké pozorovat, jak se camino postupně přibližuje. Například návštěvou Pedra – mladého Portugalce na mé lekci jógy.

Máme sbaleno a zařízené letenky. Pomoc funguje již tady, má neteř je v tomto skutečná odbornice a tak mi šetří čas brouzdáním a váháním, kterou tedy trasu zvolit. Rezervujeme i ubytování v Portu, úžasném portugalském městě, kam přilétáme a odkud vycházíme.

Na cestě. Velmi příjemný zážitek nám umožnil majitel penzionu Tranzit v Praze, kde jsme spaly před odletem. A je milým důkazem, že stále více lidí rozvíjí vztahy postavené na důvěře. Skvělý servis a přitom po nás majitelé chtěli platbu až při našem příjezdu zpět, kdy jsme také při pozdním přeletu využily těchto skvělých služeb a tím si zpříjemnily dopravu domů. Žasla jsem údivem, „Chcete skutečně zaplatit až po našem příjezdu?“. „Až bude naše služba kompletní“ odpověděl a odvezl nás na letiště, které bylo pouhých 10 minut jízdy autem, stejně tak si pro nás dojel při zpáteční cestě, taková služba je krásnou inspirací.

V Portu nás stejně mile vítá temperamentní dáma, majitelka penzionu, který leží v samém srdci tohoto krásného města mnoha tváří a spleťtých starobylých uliček. K Portu neodmyslitelně patří portské víno, a že bylo dobré. Jedna kopa/decil/ nám přinesla příjemný a hluboký spánek po cestě.

Že by startovní horečka? Těším se na své první kroky cestou do Santiaga, ještě stále nejsem v tom úžasném proudu a atmosféře poutníků. Přesto už na batoh zavěšuji mušli, která je symbolem poutníků a když ráno v katedrále v Portu pořizujeme Credencial del Peregrino – průkaz poutníků, do kterého obdržíme při každém noclehu razítko, na jehož základě je ubytování za velmi příznivou cenu, popřípadě někde i

donativo (dobrovolný příspěvek), jsem přece jen uvolněnější, že jsme došly plynule až k plánovanému

výchozímu bodu.

Na doporučení vycházíme až za městem, kam jsme se dopravily metrem. Žlutou šipku marně hledáme, spontánně jdeme po cestě – odhadujeme směr. Stále máme v mysli přání jít pobřežní cestou. Přání je však jedna věc a realita druhá, to všichni známe. Nacházíme první žlutou šipku, ufff, jsme na caminu. A zavedla nás na starou tradiční cestu vnitrozemím. Přijímáme, tak to má být. A jsme rádi, camino vedoucí touto trasou je překrásné. Často jdeme po cestě, která je lemovaná kamennou zídkou a sama dlážděná kamenem, a to i když procházíme vinicemi, či vesnicemi. Občas vede eukalyptovými lesy, přes potoky a řeky, včetně měst. Jsme rádi, když města opouštíme, ale poskytují nám možnost nákupu a tak si uvědomujeme, že nic není špatně. O jídlo je jinak postaráno v místních kavárnách, kterých je po caminu dostatek, a to i na vesnicích. Je to dobrý způsob obživy pro místní, což slouží ke spokojenosti všech.

První albergue – velký zážitek nám umožnil majitel, jméno si nepamatuji, ale jeho práce je pro něj posláním. Jak velký rozdíl je vidět a cítit, když majitel svou práci dělá s radostí. Malá vesnička a albergue za deště přináší pocit úžasného zázemí. Před spaním nás, asi třicet, sezval do společenské místnosti ke kulatému stolu. Čekal nás nezapomenutelný rituální večer. Takový jsem dosud na caminu nezažila. Vařil nápoj – queimada (směs cukru, kávových zrn, citronu a lihu) v tradiční keramické nádobě. Tento kouzelný nápoj „hořící pták“ má odvést špatné duchy, chránit poutníky na cestě a posílit zdraví. Nápoj flamboval – oheň nad nádobou přinesl zvláštní atmosféru a přitom zahřál. Současně neustále míchal a sezval nás poutníky, abychom postupně přikročili a ve své rodné řeči vnesli do nápoje přání, které s námi všemi poputuje. Na úvod přečetl zaříkavací text z keltských časů, doplněn o křesťanské prvky, který přeložil jeho kamarád do angličtiny. Příliš jsem nerozuměla, nebylo to ani důležité, jelikož sama atmosféra a sounáležitost nám přinášely to nejpodstatnější. Když jsem u nádoby stála a míchala jako kouzelnice tento nápoj, zaplavil mě pocit nesmírné srdečnosti a lásky ke všem, kteří jsme v místnosti byli, byl opětovný navzdory tomu, že jsme se neznali a přicházeli z různých koutů světa. Postupně jsme se na caminu s některými potkávali, blíže seznamovali, a to že jsme se účastnili tohoto rituálu jsme poznali podle stužky, kterou nám druhý den majitel předal. Takový začátek jakékoliv cesty i v životě, má svou sílu.

Camino bylo klidné, plynulé a záměr se kterým jsem vlastně na tuto cestu vykročila se naplnil. Být více v klidu, odpočinout si a být sama se sebou. Žádné hluboké touhy, tentokrát jsem cítila, že v jednoduchosti je

síla, v těch nejprostších věcech. Například vnímat svůj dech, okolí, cítit přírodu, všimnout si maličkostí, ve kterých je velikost. Zpočátku bolí nohy, to k cestě patří, objeví se možná i puchýře, v závěru dochází síly a je nutné se překonat. Tyto chvíle jsem měla paradoxně nejraději, když už jsem byla značně unavená, myšlenky se zastavily a já hlavou odpočívala, osvobozující. Čas je tu relativní, je úžasné nikam nespěchat, nic nemuset, jen jít a jít.

Prožily jsme s Hankou spoustu krásných chvil, kdy jsme si povídaly, při pauzách cestou, v trávě u pikniku nebo v příjemné kavárně, některé hovory byly až tak důvěrné, že mě Hanka po skleničce vína oslovila „ty vole“, vězte, že v tu chvíli jsme byli naprosto v pohodě a naše témata byla stále otevřenější. Jelikož nejsme zvyklé ani jedna z nás tento mok u nás doma popíjet, byly jsme na množství velmi nenáročné a jeho účinky byly příjemnou prevencí proti nočnímu chrápání v albergue.

Camino vzývá i k osobní zpovědi, pokud jsem vnímavá, odpovídá na otázky. Vše se více projasňuje. Zlomila se mi má mušle, kterou jsem měla na batohu a putovala z mého domácího oltáře jako talisman se mnou. Nelpět. Pustit. Ukončit. Asi pět minut poté přicházíme k zahradnímu občerstvení, oáza na cestě. Ve velkém proutěném koši nabízí velké poutnické mušle.

Během cesty jsem je nikde jinde ke koupi nespátřila. Bývají občas u katedrály a vždy v Santiagu. Hezké znamení si pořídit novou, krátce po ztrátě. Každá cesta v sobě nese znamení, zaposlouchat se do svého nitra, intuice, opustit naučené postupy a to staré, vytvořit v sobě prostor pro nové.

Santiago de Compostela. Cesta však pokračuje, nekončí na nějakém místě v nějakém čase. Hanka zůstává v Santiagu. Chce zachytit atmosféru tohoto poutnického města. Ubytování nám poskytuje místní klášter – bezprostředně v blízkosti katedrály. Každá máme svůj pokojík i se sprchou a tak úžasný komfort, leč je pokojík v prostém, ale naprosto dostačujícím vybavení. Je zde asi na 400 poutníků, přesto obrovský prostor poskytuje komfortní zázemí, klid a současně nenahraditelnou atmosféru.

Má cesta pokračuje již busem, neboť nemám dostatek času, abych opět vykročila pěšky, tato navazující pouť mě ještě čeká. Přijíždím opět na „konec světa“ do Fisterry.

Zápisky z deníčku:

Potkávám Armanda. Jediného místního člověka z Fisterry, kterého jsem posledně poznala, majitele albergue. Poznáváme se, je to milé. Vždy mě camino přivede až sem, na místo, kde slunce vyprovázím, loučím se s ním pomalu, beze spěchu, abych jej zase mohla znovu spatřit. Loučení je vždy tak jiné, jakýkoliv okamžik, který se jeví stejným je pokaždé jiný. Poslouchám šum moře, doléhají ke mně zvuky harmoniky, to někdo hraje píseň slunci, ještě když už je za obzorem moře, tóny znějí a vyprávějí o krásném světě přírody. Slzy se mi vloudily do očí. Je to pro mě posvátné místo. Přitahuje mě a dnes svou přízeň ještě více prohloubilo. Vždy objevím něco nového. Našla jsem cestu na rozlehlou písčitou pláž před přístavem a vstupem do Fisterry. Klenotnice by se nevyrovnala tomu, co jsem spatřila. V písku zabořené mušle všech tvarů, barev, velikostí, tisíce jich bylo. Pláž se vine do vzdálenosti stovek metrů, možná pět lidí se po ní jako já s obdivem prochází.

Stále jemně prší. Stoupám do kopce, mlha, mám mokro v botách. Vzpomínám na slova Tolleho o přijetí a právě toto teď potřebuji. Na kopci svlékám mokré ponožky, navlékám nohy do rukávů bundy, usedám na pláštěnku a na oblý kámen. Sedím – jen tak. Ani nevím, jak dlouho, až mocnější déšť mě vytrhává z klidného spočinutí. Balím se a náhle zjišťuji, že kousek pode mnou je jeskyňka, kde neprší. Stahuji se na chvíli do této oázy sucha. Jak výstižné, pod svícnem bývá největší tma, takový kousek a já mohla sedět celou dobu v suchu. Uvědomuji si skutečnost, jak často chci něco z vnějšího světa a přitom odpověď či klid mohu stejně nalézt jen v sobě. O tom mě utvrzuje následující příhoda.

V jedné z relaxací, které jsem vedla, mluvím o mýdlové bublině, do které ukládáte přání. Sestupuji z kopce zpět do Fisterry, za chvíli mi jede autobus do Santiaga. Zhlédnu v prostoru před sebou obrovskou bublinu, připomínám si slova z relaxace a s úsměvem ukládám přání, ať se vznese do výšin. Na pokraji městečka potkávám muže. V dešti není tak přelidněné a je milé se s někým potkat. Ptá se odkud jsem. V krátkém rozhovoru se dozvídám, že tu skončil pouť a už zůstal, deset měsíců právě tady. Neví, co bude dál, ale shodli jsme se, jak může být déšť příjemný, nevadí, když prší, vždy je hezky. Pokračuje, „nevadí, kde zrovna jsi, protože doma jsi v sobě“. Jeho slova přišla záhy poté, co jsem vyslovila své přání, a to, abych potkala někoho, kdo mi sdělí nějaké poslání. Možná troufalé přání, ale velmi záhy, našlo odezvu v tak prosté větě. Děkuji.

Hanka mě čeká v Santiagu před Seminario Mayor, kde jsme ubytovaní i poslední noc před odjezdem do Porta. Je radostné se opět vidět. Za celou dobu našeho putování jsme se nesetkaly s žádným Čechem ani Slovákem. Potkali jsme poutníky ze sedmnácti zemí světa, krásné lidi, starší manželský pár z Holandska a Francie, „klobouk dolů nad jejich výkony“, francouzský pár putoval až z Lisabonu, sedmdesátidevítiletého Brazilce se synem, dva příjemné Němce a další. S některými oslavujeme narozeniny mého tatínka, které má v den, kdy jsme doputovaly do Santiaga, stejný počet roků jako tento Brazilce, který putoval se synem.

Před výtahem (pokoj máme v nejhornějším patře) se setkávám s postarší ženou, trochu nespěle do něj vstupuje, asi nerada jezdí výtahem sama, rukama naznačuje, jestli můžu jet s ní. Ve výtahu mě záhy obejmě a něco mi říká španělsky. Nevím, jestli naše objetí vyjadřuje její obavu, nebo má jiný význam, přesto je to srdečné a upřímné. Zanechává to ve mně příjemný pocit. Toto setkání si vybavuji v letadle, kdy mačkám ruku Hanky, letadlo je v turbulencích, samo o sobě létání až tak příliš nemusím, je pro mě jen nezbytností, kterou překonávám, jestliže chci cestovat. A tentokrát jsem v Hance našla velkou oporu. I překážky jsou tedy cestou k poznání.

Přeji vám šťastné kroky ať už vedou kamkoliv, bueno camino!

Jana